

VITÁK A TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZETBEN

A középkori magyar osztály 1966. február 18-án „A parasztgazdaságok termelési struktúrájának vizsgálata a XVI—XVII. századi urbáriumok és dézsmajegyzékek összehasonlító elemzése alapján” címmel vitát rendezett. *N. Kiss István és Kirilly Zsigmondné* ismertette a forrásfeltárás rendszerét és eredményeit. Május 6-án az Országos Levéltárral közös rendezésben vitatták meg *Kállay István* „Szabad királyi városaink gazdálkodása 1740—1780” c. munkáját.

Az egyetemes osztály és az MTA Szociológiai Kutatócsoportja 1966. június 20-án közösen vitatta meg *Gonda Imre* „Osztály és nemzet” c. kéziratát. Érdekes elvi és elméleti kérdéseket vetett fel a szerző, melyekhez többen hozzászóltak.

Az intézeti ideológiai továbbképzés keretében 1966. április 15-én, majd folytatva május 9-én vitát rendeztek „Szellemtörténet és nacionalizmus” címmel. A bevezető előadást *Vargu János* tartotta. A vita részletes anyagát a folyóirat következő száma közli.

AZ INTÉZET TAGJAINAK LEGUTÓBB MEGJELENT MONOGRÁFIÁI

M. Adam, Gy. Juhász, L. Kerekes: *Allianz Hitler—Horthy—Mussolini. Dokumente zur ungarischen Aussenpolitik (1933—1944)*. Szerk. Kerekes Lajos. Bpest. Akadémiai Kiadó. 1966. 408 l.

Barta István: *A fiatal Kossuth*. Bpest, Akadémiai Kiadó. 1966. 282 l.

Lackó Miklós: *Nyilasok, nemzetiszocialisták, 1935—1944*. Bpest, Kossuth Kiadó. 1966. 347 l.

Jobbágytelek és parasztgazdaság az örökös jobbágytság kialakulásának korszakában. Bpest, Akadémiai Kiadó. 1966. 638 l. Gyűjteményes kötet, szerkesztette és a bevezetőt írta *Makkai László*.

A *Revue d'Histoire de la Deuxième Guerre Mondiale* 1966 áprilisi számát (No 62) Magyarország második világháború előtti és alatti történetének megvilágítására szentelte. A folyóirat négy magyar szerző tanulmányát közli: *Zsigmond László*: *La politique extérieure de la Hongrie de 1933 à 1939*; *Juhász Gyula*: *La politique extérieure de la Hongrie de 1939 à 1943*; *Ránki György*: *L'occupation de la Hongrie par les Allemands*; *Lackó Miklós*: *Les Croix—Fléchées (1935—1944)*. A folyóirat bevezető áttekintése komoly elismeréssel szól a legújabbkori magyar kutatás eredményeiről.

KANDIDÁTUSI VITA

Zimányi Veronika 1966. április 5-én védte meg „A Rohonc—Szalonaki uradalom és jobbágytársasága a XVI—XVII. században” c. disszertációját. Oponensek: *Sinkovics István* kandidátus és *Szendrey István* kandidátus.

INTÉZETI MUNKATÁRSÁK KÜLFÖLDI KUTATÓÚTJAI, ELŐADÁSAI

A torinói *Institut Universitaire des Études Européennes* meghívására ez év februárjában *Makkai László*, az Intézet főmunkatársa előadásokat tartott a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet kelet-európai történetéről. A Torino városa és egyeteme által fenntartott Intézet egyetemet végzett tudományos kutatók számára jogi, közgazdasági és történeti tanfolyamokat szervez, amelyeken meghívott külföldi előadók világítják meg az európai problematikát. Az elő-

adók és hallgatók jelentős része a népi demokratikus országokból kerül ki. A sikeresen vizsgázott hallgatók egyéves kutató-ösztöndíjat kapnak.

Györfly György 1966. március 10-től április 14-ig Jugoszláviában és Olaszországban tartózkodott a zágrábi Jugoszláv Tudományos Akadémia meghívására. Zágrábban előadást tartott „Zur Kritik der dalmatinischen Stadtprivilegien aus dem XII. Jahrhundert” címen, és levéltári kutatásokat folytatott a zágrábi, spalatói, trauai, zárai és arbei levéltárakban. A trieszti egyetemen „Relazioni bizantino-ungheresi e la Dalmazia” címen tartott előadást, majd a velencei állami levéltárban, a Museo Correrben, a Bibliotheca Marciana-ban és római könyvtárakban kutatott.

Hanák Péter, az Intézet osztályvezetője, 1966 március végén egy hónapi időtartamra az Egyesült Államokba utazott, hogy részt vegyen és előadást tartson az Indiana University által szervezett konferencián, melynek tárgya a nemzeti kérdés a XIX. században a Habsburg-Monarchiában. Ezenkívül még több USA egyetemet látogatott meg és előadásokat tartott az újkori magyar történet tárgyköréből.

Ádám Magda részt vett az 1966. április 4–7. között rendezett lipcei Bohemisten Tagung ülészakán, mely a német–csehszlovák kapcsolatoknak volt szentelve. Magyarország és a kis-antant címen előadást is tartott, melyet vita követett.

Katus László 1966. április 4–7. között St. Pöltenben részt vett az Institut für Österreichkunde által rendezett ülészakon, amelynek témája „Österreich 1867–1914” volt. Az elhangzott előadások Ausztria dualizmuskori bel- és külpolitikájával, gazdaság-társadalom és kultúrtörténetével foglalkoztak.

H. Haraszi Éva és *Gonda Imre* Prágában a külügyminisztérium levéltárában kutattak áprilisban. *P. Mayer Mária* a könyvtárak anyagában, *Mucsi Ferenc* pedig szlovák levéltárakban dolgozott.

Kővágó László 1966. április 19.—május 6. között résztvett Moszkvában a SzU Tudományos Akadémia Szláv Intézetének „Drang nach Osten és a közép-kelet és délkelet európai népek történeti fejlődése” c. szimpoziumán, ahol fel is szólalt.

L. Nagy Zsuzsa 1966 áprilisában 4 hetes tanulmányutat tett. Az 1918–19-es olasz–magyar diplomáciai kapcsolatokra vonatkozó parlamenti és sajtóanyagot tekintette át Rómában. A publikálatlan anyag jelentős részét filmezésre jelölte ki.

Ilegyi Klára és *Vida István*, az Intézet gyakornokai, 1966 májusától kezdődően féléves tanulmányútra Moszkvába utaztak; Ilegyi Klára a szovjet turkológia, Vida István a népi demokratikus korszak kutatásának megismerésére.

Kovács Endre, az Intézet osztályvezetője, 1966. június 8-án résztvett a „Lengyelország története” 1921. próbakötet varsói vitáján, melyet a Lengyel Akadémia Történettudományi Intézete rendezett.

KÜLFÖLDI VENDÉGEINK

V. Truhanovszkij, a SzU Akadémiájának levelező tagja, a Voproszi Isztorii szerkesztője 1966. április 2-án meglátogatta az Intézetet.

J. Le Goff, az École Pratique des Hautes Études professzora 1966 áprilisában 2 hetet töltött hazánkban. Több kiránduláson ismerkedett Magyarország tájaival és műemlékeivel. Az Intézetben előadást tartott „L’histoire et les sciences humaines dans la France contemporaine. Y a-t-il une école des Annales” címmel.

F. Vercauteren, a liègei egyetem professzora, a belga kir. akadémia tagja, 1966. május 13-án „H. Pirene történetírása és a mediterrán gazdasági fejlődés” címmel nagyhatású előadást tartott, melyet az MTA, a Történettudományi Intézet és a Magyar Történelmi Társulat rendezett.

Marian Low, a Michigan egyetem tanársegéde, 1966 június–júliusban Magyarországon tartózkodott, hogy Németh László politikai és történelmi szerepéről szóló disszertációjának témáját kiegészítse. Az Intézetet többször felkereste.

A Történettudományi Intézet megrendezte az Akadémián a készülő tízkötetes magyar történet feudális-kori részének periodizációs vitáját, 1966. március 4-én. (Bővebben a folyóirat más helyén.)

A Comité International de Liaison pour l’organisation de conférences sur l’histoire de la résistance en Europe, 1964 augusztusi bécsi ülésén határozatot hoztak, hogy 1966. október 13–15-

én Budapesten rendezik a következő tudományos kollokviumot „A dunavölgyi államok a müncheni paktumtól a második világháború végéig” címmel. A bizottság elnöke Ferruccio Parri (Olaszország); J. Bartier (Belgium); E. Boltin (Szovjetunió); N. Goldberger (Románia); N. Gornenski (Bulgária); L. de Jong (Hollandia); J. Kladiva (Csehszlovákia); H. Krausnick (NSzK); J. de Launey (Belgium); J. Marjanović (Jugoszlávia); H. Michel (Franciaország, a kongresszus főtitkára); S. Okecki (Lengyelország); A. Šnejdarek (Csehszlovákia) a bizottság tagjai.

A tervezett kollokviumot az Akadémián fogják tartani, az MTA Történettudományi Intézete, az MSzMP Párttörténeti Intézete, a Hadtörténeti Intézet és a Partizánszövetség közös szervezésében. A háromnapos kollokvium első napján kerül majd sor az angol, francia, német, olasz és szovjet referátumok vitájára, amelyek ezen hatalmak dunavölgyi politikáját foglalják össze az említett időszakra vonatkozóan. A második és harmadik napon Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország és Románia referátumai kerülnek megvitatásra. A magyar szervezőbizottság elnökei: *Vass Henrik* és *Ránki György*.